
מראה מקומות-עניני הלכה 'במות דף עו'

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן
רב דקהל שערי תפילה
פסעייק, ניו ג'רסי
AsherMillman@gmail.com

לע"נ ברוך בענדיט ובוכה גרוס ע"ה
by Mr. & Mrs. Duvy Gross

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה
צבי ממשפחת אדלר

קעפל בן אליעזר ופריידל בת
אליעזר ממשפחת מילמן

צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת
נפתלי הערצקא ממשפחת רייבמאד

A Chaburah on these **מקומות מראה** is
posted weekly and can be accessed via
www.dafaweek.org, emailed, or on the
app.

507– Daf– Week info@dafaweek.org

בענין הוצאת זרע לצורך פו"ר

• בגמ' איתא שיש אופנים לבדוק אם איש הוי פצו"ד ע"י הוצאת זרעתו. והקשה הערו"ל"נ שלמה לא נאסר מדין הזל"ב ותירץ שכיון שלצורך פו"ר ממילא אינו נכלל באיסור זה אלא שתמה שלא הביאו גדולי הפסוקים וכנראה מהשמטתם שאסרו אע"פ שיש סברא להתיר. ובאמת ציין לדברי הבית שמואל שהתיר אפילו יותר מזה שמותר להוציא כשיש דם כדי לבדוק אם בא ממנו וזה אפילו שלא לצורך פו"ר לכ' והביא ראייה מגמ' שלנו להתיר ג"כ. והוכיח זה מההתיר לשמש שלא כדרכה שאי"ז נחשב הזל"ב. ורק למעשה הניח בצ"ע. ועיין בשבט סופר שהסביר שספיקת הב"ש הוא שאפשר רק שלא כדרכה מותר שהיא דרך שכיבה משא"כ להוציא לחוץ לא וגם אפשר להיפוך שאפשר שאסור שלא כדרכה כיון שיש עצה לכדרכה אכן לצורך בדיקה שאין אופן אחרת אפשר שמותר ממש.

• ומדיון הנ"ל תלוי הרבה ענינים בזה"ז ולכ' בכל א' צריך לדון בפ"ע: א' אם מותר להוציא זרע א' לבדוק כח ההולדה, ב' כדי לעשות IVF, ג' אם ר"ל יש תרופה הגורם מיתת הזרע CHEMO / RADIATION אם מותר להוציא לשמש בלאחר זמן.

• לענין בדיקת האיש, יש מח' בין הדברי מלכיאל שאסור והאחיעזר שהתיר אם מותר אם לאו. ולכתחילה התיר האחיעזר דרך תשמיש או קובען אכן בדיעבר התיר אפילו בידים. אלא שהאגרו"מ הוכיח מגמ' שלנו שאסור בידים שא"כ למה לא בדקהו ע"י עצמו וע"כ שהצריכו למעשה אלו בדווקא. וגם נקט שלבעול בבית הרופא לקבצו ג"כ פריצות גדול. וכן הביא הנשמת אברהם להתיר בכמה אופנים בשם ר' שלמה זלמן אורבך זצ"ל ע"ש. וע"ש בסוף דברין שהביא רשימה בכל האופנים איזה יתחיל ואיזה יעשה בדיעבד והתיר אפילו בידים ממש אם אין עצה אחרת ע"ש.

• ערוך לנר יבמות עו.

• בית שמואל אבה"ע כה' ב'

• שו"ת שבט סופר אבה"ע א'

• שו"ת דברי מלכיאל ה' קנז'

• שו"ת אחיעזר ג' כד' ד'

• אגרו"מ אבה"ע א' ע'

• נשמת אברהם ג' כג'

מכה בריאה דלמא אתי למעוטי בפצוע דכא גופא הך דמר בר רב אשי דלא נימא כוותי, וי"ל דמשמע לי' טפי דאתי למעוטי לענין סתימת נקב מעצמו דהכא מועיל סתימה מעצמו לפסול נקב אבל במקום אחר לא ולכן ע"כ למעוטי ריאה אתי, שוב ראיתי בריטב"א שהביא ג"כ שיטה זו דהלכה כרבינא וכתב דאין ראי' ממר בר רב אשי דאין הלכה כוותי' לגבי רבינא, א"ע לא עביד מר בר"א הכי רק לרווחא דמלתא ולעולם גם כמרזב כשר, ולפ"ז גם שיטת הרמב"ם א"ש ולא קשה עליו כנ"ל:

דף עו. **בגמרא ניקב ונסתם כל שאלו נקרי ונקרע.** לכאורה נראה דהיינו הך דינא דברייתא לקמן רק דלקמן איירי למעלה מעטרה והכא בעטרה עצמה, אכן מהרמב"ם והרא"ש נראה דקמפרשי דליכא הכא סתימה כלל רק דע"י שהנקב קטן מאוד נסתם מאליו ולכן תלי אי נקרע מעצמו ולכן הרא"ש לא גרס הכא כלל ונסתם וכן נראה מהרמב"ם דלא גרס הכי:

בגמרא מייתנין נהמי חמימי דשערי. תמוה לי היכי מייתנין לי' לידי עון גדול דהזל"ב משום בדיקה ובשלמא לת"י ר"י דלעיל (לד: תוס' ד"ה ולא) דבאקראי בעלמא שרי א"ש אבל לתירוץ התוס' קמא קשה וכבר הפליג להשיג על ת"י הר"י הרב בית יוסף מפני שהזוהר החמיר מאוד בעון הוצאת ז"ל ואיך שרינו הכא, ולכאורה י"ל כיון דע"פ הדין טעם איסור הז"ל משום מצות פרי' ורכי' הוא כמש"כ התוס' בסנהדרין (נט: ד"ה והא) א"כ כיון שבלא בדיקה אסור לישא אשה כלל משום ספק פצוע דכא ויבטל מפו"ר א"כ מה שבודק עצמו ע"י הוצאת זרע ליכא משום בטול פרו"ר אדרבא עושה לשם פו"ר ואף דיכול לשא גיורת ומשוחזרת מספק ואכתי ליכא בטול פו"ר בזה י"ל דלא שכיחי לי', ולפ"ז אין ראי' מזה להתיר הוצאת זרע ג"כ לבדוק אם הדם שראתה הוא ממנו או ממנה והב"ש באהע"ז (סי' כ"ה סק"ב) רצה להביא ראי' מהכא להתיר גם בזה ולפ"ז שאני הכא דעושה משום פו"ר, אכן ק"ל מה שלא ראיתי ברמב"ם ושאר פוסקים שהביאו בדיקה זו דהש"ס כמו שהביא שאר בדיקות דהש"ס כגון בדיקות אטום בריאה (בפ"ז מהל' שחיטה ה"ו) וכדומה ומזה נראה לכאורה דאסור לבדוק בדיקה זו לפ"ז פשיטא דאין ראי' מכאן לדין הב"ש, אכן לא ידעתי למה דחו הש"ס מהלכה, וצ"ע גם על המהרש"ל ביש"ש שהביא בדיקה זו כנראה מדבריו להלכה ולא הזכיר כלל שכל הפוסקים הראשונים השמיטוה:

רבא לומר טעמא אחרנא לשמואל דהיינו דילפינן מדלא כתיב הפצוע דמזה לא שייך למעט רק פצוע ממעי אמו והדומה לו כגון ע"י ברד שנעשה מעצמו ע"י שמים אבל לא מה שנעשה ע"י שאר בריות ולכן פסק הרמב"ם כשמואל וכרבא לפסול בשאר בריות:

עוד י"ל ביישוב קושיא זו מה דפשיטא להרמב"ם דבידי כלב פסול היינו טעמא דמה דמחלקינן לענין ריאה היינו לפי שע"כ יש חילוק בטבע שהרי צמקה בידי אדם טריפה וע"י רעם וברד אף שג"כ צמקה כשר וא"כ י"ל דע"י בהמה דומה ג"כ לפחד דבידי שמים אבל לענין פצוע דכא דלא מחלקינן רק בין נעשה פצוע ממש ע"י חבלה או ע"י חולי דזה החילוק שבין בידי אדם שהוא חבלה ובין בידי שמים שהוא ע"י חולי א"כ פשיטא דע"י בהמה שוה לאדם כיון דג"כ חבלה היא, אכן אכתי צ"ע אם לחלק בין ב"א לב"ש דזה חבלה וזה חולי דא"כ איך חשבינן ע"י רעמים וברד לב"ש וכשר כמש"כ רש"י לקמן (עמ' ב:) מאי שנא נחבל ע"י אבן הברד ומ"ש נחבל ע"י אבן שזרק אדם בו וא"כ ע"כ צ"ל דגזירת הכתוב הוא וא"כ שפיר י"ל ג"כ דנחבל ע"י בהמה הוי דומיא דנחבל ב"ש וכשר ודוחק לומר דע"י ברד היינו מחמת בעתותא דקול הברד אבל אבן הברד באמת כבידי אדם דיינינן לי' ולדינא צ"ע:

בגמרא שפי' מר בר רב אשי בקולמוס ואכשרי'. עיין ברשב"א שהקשה מזה על הרמב"ם שפסק במרזב דכשר דזהו דלא כמר בר רב אשי, ומה שרצה לתרץ דהרמב"ם ס"ל דלית הלכתא כמר בר רב אשי בר ממיפך שבועה וחורוי, תמוה הוא דאף שיש שיטות שסוברים כן כמו שהביאו התוס' בחולין (עה: ד"ה והא) מכ"מ הרי הרמב"ם (בפ"א מהל' טוען ה"ד) פסק לענין מיפך שבועה דלא כמר בר רב אשי דלא מפכינן בדאורייתא ובהל' שחיטה (פ"ח הי"ג) פסק בחוורי דלא כוותי' ולענין אלימתא וקטינתא פסק (שם) כוותי' הרי דע"כ ס"ל כגירסת שאר הגאונים שהביאו בתוס' הנ"ל דהלכתא כוותי' דמר בר רב אשי בר ממיפך שבועה וחורוי וא"כ הקושיא במקומה עומדת מ"ט לא פסק הרמב"ם כוותי', ולכן נ"ל דהרמב"ם מפרש דהך דשפיי' מ"ב רב אשי לא כמרזב הוי אלא נקב ממש למעלה מעטרה, וא"ע ראיתי שגם בכס"מ וביש"ש תירץ כן:

אכן לכאורה ק' בין לפי רש"י בין לפי הרמב"ם מנ"ל לקמן דזהו פסול דחזור להכשרו מיעט קרום מחמת

שאלות ותשובות חלק אבן העזר.

– תשובה א –

שלום וכי' לאדוני תלמידי הרבני המומלג בתורה מורה הרוץ והתיק מלא עתיק בעים ענף עץ אבות מהותני כשית מרה יוסף בעד כהן ניי מורה בהלכה בעים ויען הבירה געיא.

מכתבך קבלתי ונפשו בטאלחו צדוק אחד טעל לפמו טרעא

נרעק עם אלחו ענקוס רחוק לדרום מרופאים מועמים כי זה טרים טעונה הטוכי צנים ריל ולפמי טנה נעטמ לאטם פאפאל'ען והרופאים אונעים לפי דעתם והצנחתם אין עיכוד מולד האטקס רק אולי טעמל גורם שאינו מוילד ונקטו על האים טיניא להם טכנת זעטו לצדוק אים רחיי להזירע ולהוליד ואחר טעמחתם ועטו לו רטואה ועק כי האיקור חנוור מולד להיות דע טעפמס חורה ענחוק כנונאר ריפ כל סיד ובטיי איפ קיי ביז ובטיי טם נקסר חקידים חוסר, אזל להחמיר ג"כ קטת ועורא עמס על ראשך להחיר ורטוק לגלות דעת, טנה דבר זה יע לנעור ומדרי צייט קיי ביה קייק צי טכנת אים נואל דס צעד על אשה וע סקת אים טרם עונתה או עונתו ורחה דעותו לאיש להוליד אע כדי לצרר אים הדם עונתו דהא אין איקור לעונט ולהוליד אעו וען רחיי נעטיק פתק טערל דלס קינג הנד צדיקס אים מהטעל ועמחים ציי פוקאל כדי טיוליא אע וען לרמות וליע:

להוליד לא סיי בכלל טכנת אע ועיין צנחט דף כי דכנת אע איס עטענל עט עטוס דכנת אע ארחה להזירע וצחוקי טס דלדך ויין טכנת אע ארחה להזירע ועיין צנחט דף ויג פיה וצחוקי טס ויין דאיסור טעחח צאלדי טלי איב טכנת אע דאיס רחיי להזירע ליכא איקור טעחח וליב צדוק דיין כון דמחפאים אונעים דערטם אין עיכוד קרוב לרחי טעטיכוד מלכו טאין לו בנחמת אטמים כלל טעמט בקיטוי רק צאכר מוט דאיס רחיי לאליד כנונאר צינחט דף ביה או דהזירע הלוח טעמחח וואן לו כח להזירע לא קייק טעחח אע כלל דאין אע עקרי טכנת אע ולא ויינטי לקיטת טוקי ציי כל סיד דטעחח אע צוואט פרי ורבי טלי וטקיס דליכא צוואט פיו ליכא איקור טעחח אע דרחי צוירע טאיטו רחיי להוליד ליכא גיב איקור טעחח דהא טלי צוואט פיו ולא יטול לקיים מוטתו צו ואפילו לרעצין דלף טקיס טאין צוואט פיו אקורות טן טעטעחח אע יל דוקף צוירע טל צר חלדי אזל צווי טאיטו רחיי להוליד כלל ולא יטולה להטענר חורע זה גם איקור טעחח ליכא דהא אינו מעמחים דהא צלליה טעחח חורע, ורחמי צבכתך טעמחח צחונים על ריח דליכ פיי טכנר קיים פרי ורבי ויש לו צנים וצנחט איס טעטעחח אע וכנתת אולי יע לחלק צין ויי טקיי צר הייב או טאיטו צר טייב כלל לא רחית מה טכנת הוטטעל לעלך ציי עיה מולכים טלחט ז טפיעט טח דכנת הרעצין הייב טעטייא ביה טס דלף ויי טאליט טלחט על פיו אקור טעטעחח אע והכל לקי על זה ציי עטול ופייעט העלינו דרביי דאפטר הכנעין קנר דמה טעטעו ציי על פריה ורביה טח טעמחח ורבי טעמחח צנחט אזל הכאנור צלחט אים אזל לצרכה וליכ כדחו דרבי ריח דהא לקי צו צויל חייב דערין לא טעטעו צפרו ורבי אי טענת הרעצין דגם טעטעו עטל זה חף טעל טעחח עטל פריה ורבי וטד אפטר לוור דוטת טעטעו דלחית טח דכנר קיים פרי ורבי ויהי ענחח טור טעטעחח אע ונדאי גם צייט יע טול למוטת פיי כויעט צנטי לנגך דפטרע עוטט מעקיימו פיי ולוח הקטת הרעצין דר חייט דהכל לקי על זה צעטול יעייט חף ויי טקיים מוטת פריה ורבי איש חף לפי פירוש טיי טל ולימו עטענע דרעת טוקי דחונת כן דלאחר טקיים פיי ליכא טעחח אע וצאנחט זהו רחוק ולדין ליכא נפקוחא דלף לרית וייג חונר עטוס צענד אל טח דף אזל כחלש עיקר כעייטס טעטעחח טל ולימו וקטיי טעטעו עטוס דגם טעטעו טעטעו אזל וייג איקור כחנחי זה דוקף צוירע טיכול להוליד דחמיץ דחיה מוטת על פיי ורבי וייג כון דחורט אים לואט לקיים פיי עם האקט לא יטולה להטעמחח אע דהא לדין לקיים טעטעו עטל אזל צלחו צר חלדי גם הרעצין חורט דליכא טעחח אע.

והנה ספיקת טעטע טח צין לקיטת טוקי דעותר טעל כדרכה

צאקריי אפילו טעמחח אע רייל דוקא טעטייט טעל כדרכה טעיה טורה כון טעמחח טל אטתו ככה צדך זה וכניע טוקי רחיי ומדריס דכל מה טעמחח טעל לענות צאטתו עטקט עטאיכ לרועט טעפמס חורה וצחוקי יל אפילו צאקריי צעלעל אקור וכן יל לקיטת טעטעו ופוקקיס דגם צאקריי אקור טעל כדרכה ועק צלי טולחט אע חונר וכנו טקצרו טוקי גיב צמד חייך צינחוט דף ליי עיב צדיה ולא כוועטת ותי יל טעמחח טעל כדרכה כון דיכול טעטעו כדרכה ולא טעמחח לדין אחר טעמחח לעשות אקור ולהוליד אע לצטלה כנו טעמחח טורה טאיר טחחט ויהי מויליא אע לצטלה, אזל אים מויליא אע לאחט לרדך לצרר אים הדם עונתו או עונתה או ללדך טעטייט ציי טערל עונה, ועטעטות דרבי טעטעו עטעל דלח עוקופק רק לקיטת טוקי טעטייא טעמחח דעותר צאקריי טעל כדרכה, ולפי דעתי לכל טעימות יע ללדד להקל ולהחמיר וצאנחט מדריי טקיס צוחט פריעט לכאורה דרביי אזל דכנת טעטעו וען לרמות וליכ כעט ולא פריעט צנחט יע לרמות ולטון צייט ענועמס טכנת דהא אין איקור טעטעו ולהוליד אע ורחמי צנחט טעמחח דהא אין איקור טעטעו טעל כדרכה ולהוליד אע ועמחח גיב טח דיע לרמות כון טע טקיס לצדוק חותט כדחיתא ציייד קיי קפיי עייט, ולפי צדוק דידן דאין טקיס חחורט דהא לדין להטיא לטרוטח כדי לטענן יל דעותר כנו דעמחח טוקר, אזל רייל דענת טעטעו דטאיב צינחוט כון דאקור לנחא נקטל אים טח כרות טעטעו ולא יטול ליטח אקט כלל מטייט מעיידן אזל לא לצדוק אים טרם עונתו או עונתה חמיץ דטעל חחח טעטעו טעטעו עייט יטול ליטח חחח ולפי צדוק דידן גיב אקור כון דיכול טעטעו עם אטתו אזל ריל דעטעט איר יע לטעמחח דלח אקור ולהוליד אע לצטלה אזל טעמחח אע דרחי להוליד רחיי פיי דחייטו רחיי להוליד ליכא איקור ואניב טעטעו חילויטם דלח יטלין להוליד אקור לחחח וצחוקי אפילו טעטעו צווק טעמחח טעטעו אקור כויעט טוקי צינחוט יי דחיי טעטעו אע על עמס וצחוקי טייט עטוס דעמחח אע רחיי להוליד אזל הייב דאין חורע רחיי

Ewen Ezer

וזהו טעמחח עור לרית מולד דעמחח טעטעו טעטעו טעטעו דייב חין מולד על פיי ועטעל גם לא טעטעחח אע לעט טעטעו עט וצוק קודט וייח וואן לוור דקודט וייח טיי אקור גם לציב וחרט טעטייט צייט טעטעו חחח טיי לטס טעמחח אע עטעו עטעו טעל אזו דרדיך וליטט טעטייט חחח טעטעו טעטעו טעטעו טעטעו וייח לא דעמחח טייכ רחיי חחח אקור אע וטעטעו וייח וטד קטת לי חחח לא קחיי לט צעדי ז מוטת וטעמחח אע וטעטעו רחיי איס טלי טעמחח אע צייט וטעטעו גם ענה צייט פיי ליכא צנו גם טעמחח אע ליכא אזל קודט וייח צוודי טיי אקור טעמחח אע גם לרית כנו טעמחח אע ורבי וטעטעו עטעו עט וצוק אזל לחחח אע לכה צייט איקור טעמחח אע וטעטעו עט וצוק קודט דלח קטעו רק עם טעטעו לחחחט גם כן צייט אזל לא חחח מוטת טעל טעטעו גיב לחחחט וייח טעטעו דף כי עייב דייט לא טעמחח וצייט פיי עטלי מולכים טלי יי וטעטעו אים אפטר לטעטעו צווק ולקלוט חורע ולקטת חחח

י"ל דהוי חשש דאורייתא כי אין שייך צו חוקה שאינו משאל
 צדויו כיון שאין צו דעת שלימה . ומה שלא נמלא בכיחו וזה
 כמו שאמרנו אשמו . אין מזה ראיה שאינו זה כי אפשר איכדו
 בעלמו כיון שהיה בעל מרה שמורה אי שהא"י שמלאוהו לקחו
 הוצרכו והחזירו את הכיס למקומו ועוד יש לדון בזה ע"פ סוגיא
 דב"ק (דף ק"י) וע' חבורי ח"ד סי' ק' שהארכתי בזה :
והנה אין להאריך בזה באשר האחרונים האריכו בכל פרט
 וקשה להביא אומר מן המדע ועכ"פ הגני מסכים
 עם משכ"מ להחיר את האשה מרים גיטל אשת אשר מייס
 ליבוס בע"ג ממחמו ויוסיב צ"ד של שלשה וימירוה :

סימן קנ"ז

ע"ד מי שאין לו בנים ואומרי' הרופאים שיוליחו ע"י משמוש
 ויראו אם סיבת המניעה היא ממנו וידעו איך לרפואתו
 והאריך בדברי חכמה וחפץ לדעת דעתי בזה :
והנה לא אהריך בזה באשר כבר כתבתי בחבורי ח"ד סי'
 ע' ד"ה ועפ"י שאין לעשות כן ובחיבורי ח"ב סי' קכ"ג
 הבאתי ג"כ דברי שאילת יעב"ץ סי' מ"ג ובחיבורי ח"ג סי' ל"א
 הבאתי הא דיו"ד סי' קנ"ז אשר מכל זה רואה כ"מ להסתייע
 להקל . ובאמת משם אין ראוי' . כי מ"ש השאילת יעב"ץ ראוי'
 מיבמות (דע"ז) והבאתי זה בחבורי ח"א שם . שא"ה דליירי
 בכרות שפכה שאינו מוליד ואפשר שעליו אין איסור כ"כ להוליא
 ש"י ואף דליירי שם שנסתם מ"מ כל זמן שלא כתברר שנתרפא
 יש לו חוקה היתר מכבר . משא"כ בחשוכי בנים דשפיר אפשר
 שילידי כי ודומן הרבה פעמים שהולידו אחר כמה שנים . וע'
 חיבורי ח"ג סי' ל"א . ויש לחלק בין כרות שפכה שאינו ראוי'
 כלל להוליד למי שאין לו בנים שאפשר שילידי ואקלר וז"ל דליירי
 שאין לו אשה דביש לו אשה המותרת לו בגון גיורת . יכולת
 לברר בפשיטות . ועוד דהתם ח"א לו לישא אשה כלל ויבוא ליו
 הרהור והז"ל ולזה התירו לו ע"ד אמרס מוטב שיתלל שבה
 אחת משיתלל שבתות הרבה וג"ו התירו רק רק ע"י גרס ולא ע"י
 משמוש שהוא מעשה צדיים . אך י"ל דאפשר ע"י משמוש אין
 הבדיקה יפה . ויש למלוא סברא בזה ואין להאריך . ומהא דסי'
 קנ"ז אין ראוי' דבמשי אשה שאני וקיל טפי כי היא אינה מלווה
 על השחתת זרע כמ"ש התו' בכ"מ ע' נדה (ד"י"ג) . ומה שנתקשה
 כ"ת בדברי הב"ש סי' כ"ה סק"ב שכתב שאין איסור לשמש
 כוונתו פשוטה שרולה להוכיח משיטת היש חולקין דמיימי שם
 שומר שלא כדרכה ע"ש . אבל באמת לא דמי דשם היו עכ"פ
 דרך תשמיש ודמי לקטנה ואילונית ע' סי' כ"ג שם . ובאל"ה
 כבר כתבו האחרונים שהעיקר דאסור שלא כדרכה צדויו וע"ש
 בכנה"ג . ומהא דיבמות שכתב שיש לדמות י"ל כוונתו כמש"ל .
 ובאמת נראה דאף הך דיבמות (דף ע"ו) לא מיקרי גרס דכיון
 שמחמם א"ע דמי למשמוש כי ג"ו הוי חימוס ויש לדמות להא
 דאשו משום חזיו ע' סנהדרין (דע"ז ע"א) ודומק לומר דזה מיקרי
 כח כמו . כיון שהוא בגוף אחד . ובחיבורי ח"א קארתי כי לא
 ירימי להראות שום פנים להקל באשר הוא דבר ממור מאוד :
ובי"ש כת"ר לדמות זה למחיקת השם שלדעת הרבה פוסקים
 מותר לזרז תיקון לא דמי כלל דשם ילפיני זה מקרא
 דלא תעשון כן לר' כראיתא במכות (דף כ"ב) ושם איירי
 בדרך השחתה ולזה כתב הרמב"ם בפ"ו מהי"ס"ה ה"ז דרק
 דרך השחתה אסור . ומה שכתב זה רק גבי מוצה והקדש ולא
 גבי מחיקת השם . נראה פשוט משום דזה מפורש ששורפים
 על המוצה ע"י הקדש וכן כל הקרבנות וכן המוצה היו סותרים
 אורו כשהולרכו לשאת את המשכן במדבר שמקום למקום וע'
 באחרונים ואכמ"ל בזה . וכן מליני בע"י שגורוק אכן למקוליס
 או לפעור אלל פעור אסור אף דהוי דרך ציון משום שצדוירו
 בכך . אבל כנ"ד גוף הדבר יש בו איסור גדול וחיוין שחז"ל
 החמירו בזה מאוד אף ע"י גרס רחוק כמו להסתכל בצדויו
 בצטויו

סמוכה לה . וע"י התפחה היפה הצטופות מתרחקת מהגומא
 ולא מתקרבת כיון לחיון שהגומא לא נתפחה כ"כ עד שמהי
 גבוסה כמו כל האש . ומה שיש לדון בזה דהנה שומא מפורש
 בש"ס ופוסקים דלא הוי סימן לפי שמליה צבן גילו ונס עשויה
 להסתות אחר מיפה . ונחלקו האחרונים אי שומא הויא בליטה
 על הגוף או רק שינוי מראה וע' נוב"ק סי' נ"א ושאר
 אחרונים . ולפי מה שפירש"י שהוא ווארלל שקורין ורוא"ה מבואר
 שהוא בליטה על הגוף . ולפי מה שפירש הרמב"ם וירושלמי על
 אשת שומא משמע שהוא שינוי מראה . ובגדה (דף כ"ב ע"ב)
 איתא שומא י"ל בה בחון מטיה משמע שהוא כעין בליטה . ולפי"ל
 שהצטופות הוי היינו שומא דאיתא בש"ס דלא הוי סימן . אכן
 מלשון יתרת שכתב בשאלה משמע דהוי כמו תלתל בשר וזה
 אינו מלי כ"כ כמו שומא . והבליטות שקורים שומא הם
 בולטות מן הגוף אבל אינם כתלתל ויתרת . ועוד דהא כמה
 פוסקים כתבו דאף בשומא מהגי כשאומרת מקומה בלמלום
 גמור ע' ב"ש סקע"א ונו"ב שם ומה"ל סק"ה . ואקלר באשר
 נראה צדו דהא ד"ד לא הוי שומא הנוכרת בש"ס ופוסקים .
 וממילא דהוי ס"מ כיון שלמלמו המקום וכמ"ש הפוסקים בכ"ד
 גבי רוגס . וכן הוזכר באחרונים הוצאו בפ"ת שם שיתרת הוי
 ס"מ אך לא ביארו איך הייתה היתרת . וכן קו"ל בסי"ז
 סכ"ד דבצטופות על החוטם הוי סימן מובהק . ולא חששו שמה
 היינו שומא :

והאצבע הוזקף נראה ג"כ דהוי סימן מובהק שזה אינו מלי
 כלל . וכן קו"ל בסי' י"ז סכ"ד דחוטם עקום הוי סי'
 ואף מה"ל שכתב בסק"מ דגרסינן עמוקה . מ"מ נראה דהוי
 ס"מ דחאי שגא עמוק מעקום . וגם התה"ד סי' רכ"ד למד דין
 זה מצטופות על החוטם וכ"כ הפ"ת שם . ואף דבב"י הביא
 בשם הר"ד דרושם על אצבע עקום הוי סימן מובהק
 משמע שמתקומות לא הוי ס"מ . ל"ל שהיה עקום רק משע
 וכמ"ש הרמ"א שם גבי חוטם . וכ"כ הבאה"ט סקע"ד בשם
 המקור ברוך דפיו עקומה הוי סימן . וכ"כ הפני" ס' ז' באצבע
 עקומה ברנל הוי ס"מ . ולפי הנראה אף אי נימא שאצבע עקום
 הוי מלי קלת מ"מ אצבע זקוף אינו מלי כלל . ובפרט כנ"ד
 שהידוי איזה אצבע בלמלום . ולחוש שנתעשה אח"מ . הנה דברתי
 עם רופא מומחה ואמר שא"ל שיהא זה אח"מ . ואף שלפעמים
 מתקשה מחמת קור . מ"מ כשיחמם מעט יתא האצבע נכפס
 דרכו . ובנ"ד ראו זו בשעת הסהרה שכבר היה צדיט וגם
 דהא אז עדיין לא היה הקור גדול כ"כ . ומה שמראה האצבע
 היה אדום נראה שאין זה שינוי כיון שנקלף העור וידוע שכן
 הסבב שבבשר מראהו אדום וע' חולין (דמ"ז ע"ב) ובפוסקים
 ביוד" סי' ל"ח :

והסרין ששים אף נראה דלא הוי סימן . מ"מ הכא שאמרו
 שנשארו שני שיניים מלמעלה . נראה דבכה"ג הוי
 מנין סימן וגם האבלת מקום השיניים . וכ"כ ה"ס סימן פ"ז
 על מ"ש בסי"ג סכ"ד שיניים גדולים לא הוי סימן דמ"מ הוי
 מנין סימן אם אמר כמה שיניים גדולים היו לו אם רק אין
 מלי ששיניים אלו יהי גדולים יותר מהשאר . ואף אי נימא שכל
 סימנים הללו אינם רק סימנים אמלעים . מ"מ כבר כתבו כמעט
 כל האחרונים שאיזה סימנים אמלעים מלטרפים להיות סימן
 מובהק . וכן מסתבר דאף אפשר שידומן עוד אדם שיהיו בו
 כל הסימנים הללו יחד . ואקלר באשר כבר האריכו האחרונים
 הרבה בזה . ועוד יש לזרז כנ"ד שיטת מהר"ל מפראג ועוד
 אחרונים דע"פ סימנים אמלעים צדופו עם עכ"ע בצדויו יש
 להסיר את אשמו . וגם סברת הח"ל סי' קל"ד דהויא נפילה
 דימדי . ולזה אין לחוש שהשאל או שמלא את צדויו איש שיש
 לו סימנים כסימניו וכצ"ע של פניו יהא כמומו . וזה ודאי דבר
 זר לחוש לזה וגם יש לזרז שיטת הפוסקים דס"ל דתשע שאלה
 הוי רק דרבנן וסימנים אמלעים הוי ג"כ דרבנן שלא לסמוך
 עליהם ובדרכנן ל"ח לשאלה כמ"ש כמה אחרונים וכמ"ש הפ"ת
 סק"ה . ולפמ"ל דב"ד שיהי בעל מרה שמורה יש לחוש יותר

ובב' ערוך לנר ביבמות ע"ו שם כ' דמשו"ה התירו לפמש"כ התוס' בסנהדרין ג"ט דזה תלוי במצות פריה ורביה ועל כן היכא שזהו תקון למצות פור' אין חשש בדבר, ולצאת ידי המחמירים בזה יעו"י בס' שדי חמד ובשו"ת דברי מלכאל ח"א נראה דכורך תשמיש היינו ע"י נרתיק דק שמלבישים על האבר בודאי שרי, ובידושי ריש יבמות דרך סדין בעל נראה דהתם מיירי באופן שיכנסו הזרע והסדין היה רק כדי למעט הנאתו דהרי נטע ה' ארזים והוליד בנים. ויעו"י בשו"ת דברי אלי' סי' כ"א שהורה להקל ע"י סדין כמו במוך מחשש סכנה בעיבור יעו"י. וע"ע בס' תורת מרדכי מה שצידד בזה.

בללו של דבר שיש לסמוך על ד' שו"ת יעב"ץ שכ' דהיכא דאי אפשר בגרמא לעשות גם בידים, ודרך תשמיש ע"י נרתיק בודאי מותר לכו"ע.

ה

ב"ה. וילנא י"ב שבט תרצ"ד.

ה) ע"ד מה שנשאל רומע"ת באשה אשר לפי דברי הרופאים סכנה נשקפה לה אם תתעבר יען שהעבור והלידה קשים לה אי מותר לשמש במוך או בנרתיק שיהי' נתון על האבר ויקלוט הזרע אל תוכו, והנשאל יש לו בנים וראה כת"ר את דברי האחרונים המתירים והוסף נופך משלו להתירא דלהכי שרי ר"מ דש מבפנים וזורה מבחוץ, דקשה איך אפשר להתיר איסור דאורייתא הא אפשר למנוע מזה. ותיריך דבאמת בהתחלת תשמיש אינו עושה שום איסור כלל ומשמש כדרך המשמשים ואח"כ לכשזורה הרי מוכרח משום שיש סכנת נפשות, נמצא שאין כאן מעשה איסור לא בתחלה ולא בסוף ורק שבעלמא אסור מדרבנן להכניס א"ע במעשה שבסופו יצטרך לדחות איסור דאורייתא זהו תו"ד. לדעתי בפשוטו נראה, כיון דמוכרח אח"כ לזרות ומתחלה עושה ע"מ לזרות וזהו מעשה אחד שעושה מעשה ע"י חציו, בודאי אין שום היתר בדבר מתחלה. ודוקא היכא שאחר תשמיש חסיר ע"י מוך הזרע משום סכנה, בזה י"ל דעושה מעשה היתר ואח"כ מותרת משום סכנה, ודמי לדין דאין מפליגין כמש"כ באחייעזר סי' כ"ג, אבל בזה שעושה מעשה ע"מ להוציא הזרע מבחוץ חשוב מתחלה מעשה איסור וחייב משום חציו.

ועוד נראה דגם גרמא להוצאת ז"ל אסור וכמבואר בכתובות מ"ו דילפינן מקרא דונשמרתם מכל דבר רע, מכאן אמר ר' פינחס שלא יהרהר ביום ויבא לידי טומאה בלילה. ומשמע מסוגית הגמ' דשם דאין זה אסמכתא רק אזהרה מן התורה וכ"כ התוס' בע"ז ד' כ' (ותמינהי שלא מצאתי ברמב"ם ושו"ע דזהו אזהרה מן התורה ונשמרתם ולפיה"ג דס"ל דהוי אסמכתא וע"י בס' המצות מל"ת לר' הרמב"ן מצוה י"א ובשערי תשובה לרבונו יונה הביא להלכה). והא דיבמות ע"ו דמניחין כ"י פוקרא ומתירים ע"י גרמא היינו משום דבלא בדיקה אסור בפור' ולד' התוס' בסנהדרין ג"ט השחתת זרע הוא משום פור', משו"ה כדי להתירו בקהל שרי ע"י גרמא דקילא, אבל בידים

דדייקא הוא דמשום כך לא ישקר העב. בין דיודע דהיא תרייק ותבדוק אחריו משא"כ במסל"ת דל"ש לומר שידייק בדבורו. אמנם בנובי"ת סי' קמ"ו הובא בפ"ת סי' קנ"ח ס"ק ג' כ' דלענין להתיר יבמה בעדות מיתת היבם גם לשי' הרי"ף רק ע"א הכשר מה"ת נאמן.

ועיקר ד' הנובי" דמסל"ת עדיף ולא משום דדייקא תמוהים דהוא נגד ד' הראשונים, דהנה הרמב"ן בבעיא דע"א במלחמה ביבמות קט"ו ע"א כ' ח"ל ולדידי איפשוט נמי מהא דתניא חבל וכו' ומת סתם במלחמה משמע וכו' ואפ"ה התירו נשוחיהן עפ"י עכ"ם מסל"ת כש"כ ע"פ עד ע"כ. ולד' הנובי" מה רא"י מייתי ממסל"ת דשם ל"ש דייקא לפ"ד הנובי" ונאמן גם בלאו דייקא ולהכי נאמן גם במלחמה משא"כ בעד אחד דבע"י דייקא ובמלחמה לא דייקא. ובסוף ד' הרמב"ן הביא ד' הר"ח דכ' ש"מ אשה וע"א בספינה שטבעה והכירוהו מת לא מהימני וכ"ש עכ"ם מסל"ת, ומבואר דהיכא דליכא דייקא גם מסל"ת אינו ובת' הרא"ש כלל ל"ב כ' לגבי נאמנות עכ"ם מסל"ת בעדות שבו"י שבת' רב פלטוי גאון התירה לכהן מק"י מעדות אשה וכ' הרא"ש ע"ז וק"ו של גאון פריכא הוא וכו' אלא חכמים ז"ל סומכין על אשה דדייקא ומינסבא מתוך חומר וכו' עכ"ל. הרי מפורש דטעמא דמסל"ת הוא משום דייקא וגבי שבו"י אינו נאמן. וד' תשו' הרא"ש מובא להלכה בשו"ע אה"ע סי' ד' ס"ב, עכ"פ לשי' הרא"ש דס"ל דאין ע"א נאמן ביבמה, מכש"כ במסל"ת דאינו נאמן.

ד

בעז"ה, י"ד כסלו תרצ"ה.

ד) ע"ד שאלתו אדות אברך אחד, ששהה יותר מעשר שנים ולא זכו להבנות, ועל פי דברי הרופאים נראה שהמניעה מאתו, ואומרים שההכרח לבדוק את הזרע מקודם, ושואל אם רשאי להוציא זרע לבטלה, לצורך בדיקת הרופאים, כבר התעוררו המחברים בענין זה ונשאלתי כמה פעמים, והוריתי להתיר, וע"י ב"ש סי' כ"ה סק"ב מש"כ אם נמצא דם בעד של אשה ספק אם הדם ממנה או ממנו נראה לכאורה דמותר להוציא זרע כדי לברר אם הדם ממנו, דאין איסור לשמש ולהוציא זרע, והביא ראיה מיבמות ע"ו דאם ניקב הגיד בודקין אם נתרפא, ומניחין כ"י פוקרא, כדי שיוציא זרע ויש לדחות יעו"י. ובאמת יש לחלק דשאני התם דחששו כדי להתירו בקהל, ובשו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סי' מ"ג כ' בתוך דבריו ואיברא לצורך שעה אף להוציא ז"ל להשחיתו על הארץ שרי, כראשכחן לענין בדיקת הנקב בגובתא דשכ"י דמתבינן ל"י אבי פוקרא ביבמות ע"ו ש"מ דאיסור חמור זה התור מכללו לצורך שעה, אולי התם דוקא ע"י גרמא וכמש"כ היש"ש ביבמות שם דין ט"ז. אולם הא מבואר בדהתו"ס יבמות ל"ד דלא חשיב מעשה ער ואונן אלא כשמתכוין להשחית זרעו ורגיל לעשות כן תמיד אבל באקראי בעלמא שרי. ואם שהב"י החמיר בזה בס"י כ"ה, מ"מ לצורך שעה י"ל דשרי.

אבל חזינן משם שע"י משמוש בידיים בהאבר אסור דלכן שאל היכי עבדינן. והטעם נראה משום דעל משמוש ידיים בהאבר איכא איסור לא תנאף כדתנא דב"ר ישמעאל בנדה דף י"ג לא תנאף לא תהא בך ניאוף בין ביד בין ברגל שזה לא הותר אבל ע"י מעשה בשאר אברים כגון הא דנהמא חמימא דשערי אבי פוקרי וכן להרתר באשה כדי שיצא הזרע שליכא בזה איסור לא תנאף אלא איסור הוצאת זרע לבטלה מותר לצורך בדיקה שלא נחשב זה לבטלה. ולכן גם בעובדא דידן אין להתיר ע"י משמוש בהאבר אבל ע"י הדברים שמתירין שם היה לן להתיר גם בכאן ואף שהוא רק ספק הא גם התם הוא רק ספק דעיקר הטעם משום שעכ"פ הוא לצורך פ"ר אבל בכאן כיון שרשאי בתשמיש עם אשתו אין לעשות ע"י הרהור באשה וע"י נהמא חמימא דשערי אבי פוקרי אלא בתשמיש ואם להבדיקה טוב בהלבשת הכיסים על אברו בשעת תשמיש הוא עדיף כיון שדעת הגר"ע באחיעזר שהוא דרך תשמיש לענין אשה שסכנה לה להתעבר אף שלדעתי לא מסתבר זה כלל אבל עכ"פ הא הגר"ע סובר כן. ואם זה לא טוב לבדיקה או יהיה רשאי לדוש מבפנים ולזרות מבחוץ לתוך בקבוק. ושמעתי שגם הגאונים מדור הקודם התירו זה לבדיקה.

ולבעול בבית הרופא והרופא יקבץ הזרע ממעי האשה אף אם יהיה זה טוב לבדיקה הוא פריצות גדולה שאין כדאי לעשות כן אלא יעשה כדכתבתי.

ידידו,

משה פיינשטיין

פימן עא

ברין זריקת זרע למעי האשה שחרשו הרופאים

ר"ח ניסן תשי"ט.

מע"כ ידידי הרה"ג מוהר"ר יעקב האמניק שליט"א.

בדבר מה שנשאלתי מרעיתי הרבנית הכבודה מרת חנה תחיה עכור אשה אחת שנתבישה לשאול מכתר"ה נתאחרתי להשיב משום שרציתי לחקור הדבר אצל רופאים מומחים וכפי שנודעתי ע"י חתני הרה"ג ר' משה דוד טענדלער שליט"א מה שמוסיפים לזרע של איש זה מזרע איש אחר שקוראים "בוטטער" הוא רק ענין רמאות להשקיס

הנשים מותרות להסתכל בר' יוחנן כשסלקו מטבילה. אך יש איסור אחר בנשים מדין דת יהודית שלא להתנהג בפריצות בכתובות דף ע"ב אבל מצד זה הוא רק כשהיא עצמה עושה כך אבל כשדרך כל הנשים בעירה כן אין שייך להחשיב זה לפריצות ואין חלוק מה שנעשה דרך הנשים שבעיר היה משום פריצות דעכ"פ כיון שכן הוא דרך לבישתן והלוכח אין להחשיב זה למעשה פריצות ולאסור עליהן אלא מדרך חסידות לצניעות יתירא ותע"ב.

ידידו.

משה פיינשטיין

פימן ע

בענין בדיקת הזרע לידע איך לרפאותו שיוכל להוליד

כ"ב אלול תש"ו.

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.

הנה בדבר אדם שצריכים הרופאים לבדוק את הזרע שלו כדי שיוכלו לידע איך לרפאותו כדי שיוכל להוליד ששאלת אם אין בזה משום איסור הוצאת זרע לבטלה.

והנה ביבמות דף ע"ו איתא א"ר יהודה אמר שמואל ניקב ונסתם כל שאילו נקרי ונקרע פסול ואי לאו כשר שלח ליה רבא בריה דרבה לר' יוסף היכי עבדינן א"ל מייתנין נהמא חמימא דשערי ומנחינן ליה אבי פוקרי ומקרי וחזינן ליה ולאבי מעברינן קמיה בגדי צבעונין כדי שיהרהר באשה ונקרי ומשמע שם של"פ וב' הדרכים מותר א"כ מפורש שכיון שהוא לצורך לידע אם מותר לישא ישראלית מותר לעשות מעשה שיגרום לו להוציא זרע. וגם מותר להרהר באשה אף שהוא אסור מקרא דונשמרת כדאיתא בכתובות דף מ"ו מ"מ כיון שהאיסור הוא כדי שלא יבוא לידי קרי מותר כאן כיון שהוא לצורך בדיקה שמא יותר ע"י זה לישא אשה ישראלית. ויש למילף לעובדא דידן עוד מכ"ש דהתם הא יכול ליקח גיורת ומ"מ מותר לבדוק בהוצאת זרע כשביל הצורך ליקח ישראלית שג"ז הוא צורך ולא נחשב לבטלה כ"ש בכאן שעתה אינו מוליד שיש להתיר להוציא זרע כדי לידע איך לרפאותו שיווליד שהוי זה לצורך ולא לבטלה.

נשמת אברהם

טפי מלהיות דש מבפנים ולעשות מעשה של הוצאה בקום ועשה ולשפוך הזרע בחוץ. עכ"ל.

וא"ל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שגם לדעתו מותר - אם לא ניתן להגיע לבירור שלם ע"י הוצאת הזרע מרחם האשה - להבעל ללבוש נרתיק של גומי על האבר בזמן תשמיש ולהוציא את זרעו לתוך הנרתיק, ועיין בנועם⁴³. ועיין לעיל סי' א ס"ק ה (עמ' יד) ד"ה השגת זרע מהבעל, שהבאתי בשם מו"ר הגרי"י נויבירט שליט"א ששמע על צד הטוב כן לעשות חור קטן בנרתיק, ע"ש. וכתב לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל: רצוי להזכיר שהחור כלומר הנקב יכול להיות גם ע"י חור של מחט ולא לעשות כלל נקב גדול, עכ"ל. ועיין באוצה"פ⁴⁴. וברור שכל זה רק אחרי שהאשה עברה כל הבדיקות הלא חודרניות ובטוחים שאין המניעה ממנה.

ולגבי הלבשת כיס אין להשתמש בכיס של גומי הנמכרים לשם מניעת הריון (קונדום בלע"ז) כי יש בהם חומר שמקלקל את הזרע כך שלא יהיה אפשר לסמוך על תוצאות הבדיקה. ובארה"ב מייצרים במיוחד נרתיק חזק ודק מאד של ניילון לשם הבדיקה הנ"ל, וזה מצוי גם בארץ ישראל, ובביה"ח שערי צדק מייבאים מזה עבור הנצרכים לכך. כותב הציץ אליעזר לסכם⁴⁵: מותר לבעל לתת משכבת זרעו לאחר שהאשה

זה. וכן עיין בשו"ת יביע אומר⁴⁰ שמתיר הוצאת זרע למטרת מצות פריה ורבייה. ועיין בשו"ת אגרות משה⁴¹ שמתיר באופן שיקח הזרע מהאשה אחר התשמיש בביתו ותבוא א"ח"כ להרופא וכו', וכן אם יאמר הרופא שטוב לבדיקה בהלבשת כיס על אברו בשעת תשמיש יכול לשמש בזה וכו'. ואם יאמרו הרופאים ששני ענינים אלו לא טוב לבדיקה, הרי ממילא יהיה אסור באופנים אלו מצד האיסור דלבטלה, יש להתירו לדוש מבפנים ולזרות מבחוץ לתוך בקבוק, משום שגם איסור זה הוא מצד הוצאת זרע לבטלה דהיא כמעשה ער ואונן כדאיתא ביבמות דף לד, ובכאן הא ליכא איסור דלבטלה, וניאוף ביד ליכא בזה. אבל כשיאמר הרופא שצריך ליקח מגוף האשה תיכף אחר הבעילה שלכן יבעול בבית הרופא, בזה כתבתי דהוא פריצות גדולה שאין כדאי לעשות כן מאחר שיש עצה לדוש מבפנים ולזרות מבחוץ, ואם אי אפשר לבדוק אלא באופן זה, גם זה יהיה מותר, והם דברים ברורים לדינא וכו' ורק במשמוש בידים אסור משום לא תנאף ביד שזה לא הותר אף לצורך הולדת בנים, עכ"ל של האג"מ. ועיין גם בתשובות אחרות⁴².

כתב לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל: חושבני דלגרום חמום ע"י קירוב בשר עם אשתו ולשפוך הזרע לתוך כוס, לא שייך כלל ללא תנאף, ולענ"ד ה"ז עדיף

נשמת אברהם

כבר עברה מצידה כל הבדיקות כדי שהרופא יעמוד על המבחן וכו', אך יש לחשוב על ביצוע בדרך של הקל קל קודם וכדלהלן: א) הדרך הקלה ביותר ע"פ ההלכה ואשר עליה מסכימים להתיר כמעט כל הפוסקים, הוא שהרופא יוציא זרעו מרחם האשה מיד לאחר שיהיו יחד.⁴⁶ ב) אם אי אפשר או לא מועיל לבירור, אזי יש להתיר בדרך שיהא דש מבפנים וזורה מבחוץ (כפי שמעדיף הזקן אהרן). ג) אם יקשה לבצע זה, אז יש לבצע ע"י לבישת כיס על האבר ודרך תשמיש וכו' (אך פוסקים אחרים מעדיפים לבישת כיס לדרך של דש מבפנים וזורה מבחוץ). ד) כשלא יוכלו בגלל מה לבצע גם באופן הנזכר, מותר להוציא אפילו בידיים ויש להעדיף שהרופא יעשה זאת בכלי מכשיר, ואם אי אפשר מותר לבעל בעצמו לעשות זאת, עכ"ל (כדעת השו"ת אחיעזר אך לא כהאגרות משה המובא לעיל שאוסר בידיים).

2. בדיקת זרע לבחור לדעת אם הוא מסוגל להוליד. בחור שקיבל טיפול רפואי מסויים שלפי דברי הרופאים קיים אצלו חשש רציני שבגלל זה איננו מסוגל להוליד ילדים, וכעת מציעים לו שידוך המתאים לו, אך מכיון שלא היה יכול להעלים את הדבר ממנה לכן היא מסרבת להנשא לו, אלא אם כן יעבור בדיקה שאז בידי הרופאים לקבוע את מצבו הנכון. האם מותר לו בגרמא להוצי"ז בכדי לברר

ובתשובה אחרת כותב הגרי"ש אלישיב שליט"א⁴⁸: היש"ש יבמות פ"ח סי' טו כתב "פשיטא שהוא אסור לו להוציא ש"ז ביד שחייב מיתה כדאיתא בפ' כל היד, א"ל מייתנין וכו'" ע"ש, מבואר דאף שהבדיקה הזו היא להתירו לבוא בקהל או

ציונים והערות

46) כתב לי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל: רק אם אי אפשר ע"י רופאה או אחות. 47) קובץ תשובות ח"ג סי' קפט. 48) קובץ תשובות ח"ב סי' עד.